

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus. xlvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

ca. pleriq. xiiij. q. iij.

Secunda. Si damnū z lucy meliora-
tionis vel deterioratiōis sit cō-
tine loca-
ti z ductori: sed tñ damnū mortis sit lo-
canti: licet est fm Lauren. d. ridol. dūmō
ductor: deductz expēsis boum lucrez ali-
quid vnde pueniat frumentū quod soluit
locatori.

Tertia. Si autē piculum mortis spectat
ad vtrūq. fm Guil. non licet: nisi locator
habeat intentionē nihil accipiendi: sed sic
pacifical ne ductor: nimis grauet anialia
Tunc em̄ inq. licet: dūmō nō fiat instru-
mentū. n̄ tunc nō licet. qz esset (vt dī) vsu
rarius ex forma z scādalizatiō: et ille h̄
intentionē mutare vel morti: et heres ra-
tione instrumēti cogēt zc.

Quarta. Si autē de piculū incurie z for-
tune equaliter spectet ad vtrūq. fm Guil.
forte posset tolerari. qz cū piculū fortune
spectet solū ad locatōre: incurie vō solum
ad conductōre: sic qdam recōpensatio ad
vitanda litigia. Vbi videt q in hoc cō-
tractu z simili nunq. est peccatū: obfuarz
duob. Primo q capitale stet piculo rei et
fortune p exhibente illō. Secūdo q neu-
tra pars fm iudiciū boni viri nimis gra-
uet: qz stante pmo nō est vsura: nec stante
pmo ac secundo est iniusticia.

Casus. xlvij.

Veritur xlvij. Vtz ali-

q
qs teneat statim restituere scz
alienū: Ad hoc rñdet Pisa. tit.
restituō pmo. et Ray. et Archieps. ij. p.
tit. ij. z Innocen. z Joan. an. et archidia.
et fere oēs canoniste. sed singulariter sar-
ctus Tho. ij. q. lxxij. ar. vlti. dicēs q sic.
qz sicut ptra iusticia est rem alienā aufer-
re: ita z detinere. qz impedit dñm ab vsu
sue rei. Manifestū est autē q nulli licet qn-
tūcūq. modico tpe facere ptra iusticiam:
iuxta illud Eccl. xxi. Quasi a facie colu-
bi zc. Propter istā autē rōnem oēs cano-
niste coguntur sic dicere. Sed 3. Primo:
qā istud pceptū est affirmatiuū. s. reddere
debita. q non obligat ad semp. Sol. Di-
cit scñs Tho. q includit negatiuū. s. no-

li alienū detinere. Secūdo. Nā aliqñ ho-
mo nō pōt: z impossibilitū non est obliga-
tio: extra d. reg. iij. li. vj. So. Dicit idem
q q nō potest non tenet statim: sed debet
petere dilationem p se vel p aliuz. Sed h̄
surgit magna difficultas. s. qd habeat fa-
cere q restituere nō pōt. Nam fm Ray. z
Perz si restituēda sunt incerta: debet pet-
ere dilationē ab epō vel discreto cōfesso-
re. si vō debent certe pōne: debet petere
ab ipsa. Et si nō obtineat: sunt opinionēs
varie. Nā vna dī q debet statim satisfac-
ere: aut cedere bonis: etiā si oporteret ipm
mendicare. et nihil sibi debet retinere nisi
ea sine qb̄ moreret. qz sp̄ est in mora: que
sp̄ auget peccatū. ff. de condi. sur. l. in re fur-
tina. 3. Ita opinio est Ricbar. in. iij. dicen-
tis: q tali non licet retinere nisi necessaria
nature. qz licet de alieno viuere cū secu-
lari honore. Est etiā opinio Alani z Ar-
chid. sup. ca. si res. xiiij. q. vj. et Bernar. et
Hostie. et vt videt Innocē. in ca. cum tu.
extra de vsur. z Joānis dñici. z Ray. et
Guil. Alia est Archiepi dicitz q ille qui
habet vltra necessitate nature: nō tenetur
cedere bonis ad vitā da dñna corpis et
aniē: nō obstāte eo qd dicit p̄dicti docto-
res: qz loquunt tanq. viā tutiorē cōsulen-
tes: quā tñ nō tenemur sp̄ accipere. sed suffi-
cit eligere securā fm s. Tho. Sufficit er-
go inq. q se restringat nō viuēdo ita lau-
te vel dorādo ita ample. et paulatim red-
dat. z sic poterit absolui z cōicare. nō autē
q pnt z pcrastinant. Vbi videt q sic dī
cendū sit. Cum dī sanct? Tho. q nō licet
retinere rē alienā contra voluntatē dñi: in-
telligit si illa voluntas sit rōnabilis. Nam
fm eundē scñ Tho. possum gladiū furi-
osū depositū ad tempus retinere: cū tamē
lex strictissime mādet deposita reddi. L.
depositi. l. finali. 3. deo egregie Scot? z
fm Archiepūm rōnabilr notat aliqs ca-
sus in qb̄ aliqs non tenet statim restituere:
re: q militār sub hac maxīma. Licet rē al-
teri? detinere qñ ipse deberet velle eā reti-
nere. Prim? est Si subita restituō esset
mktū dānosa cōtati. Scds si eet dānosa
ei cui sit. vt si furioso reddat gladi-
se vel aliū p̄imar. Tertius. si se diffama-
ret ob hoc. Sufficit em̄ tunc h̄re voluntatē

De questioibus impertinentibus

quod si potest restituere. Quartus, quoniam se multum dānificaret: et alium parum iuuaret. Quintus, quoniam est quod impotens. Dicit autem secundum doctores prime opinionis impotens quoniam habet solam necessarium nature. secundum Archiepiscopum autem dicitur posse qui potest se restringendo aliquantulum ut dicitur, et sequenter videtur secundum eundem quod impotens sit quod se restringit quantum patitur status suus: et tamen cum hoc non potest.

Notandum tamen quod primi loquuntur de eo qui potest vel non potest absolute, sed archiepiscopus non absolute: sed cum decentia sua. Et iste quod non potest cum decentia sua non tenetur: nisi ut credo is cui debet/esset in tanta restrictione ut ipse. Videtur enim iniquum quod quis vivat cum honore ex rebus alicuius: propter quodrum carentiam vel dñs vivit in dedecore vel in minori honore. Ellice conclusiones.

Prima. Quilibet ex obligacione iusticie tenet statim aut restituere/aut petere remissionem aut dilationem.

Secunda. Si non potest obtinere dilationem et vult via tutiore eligere: secundum aliquos statim restituat vel cedat bonis: etiam si oporteret eum medicare: et nihil sibi retinere nisi necessaria nature.

Tertia. Simpliciter tamen et absolute non est necessarium talem cedere bonis: sed sufficit si se restringat quantum patitur infimo gradus sui statim: nisi ubi is cui debet esset in eodem infimo gradu. quoniam tunc absolute tenetur deficere a statu suo ut aliquis in suo consuetudine per suas res usurpatis.

Quarta. Quinque sunt casus in quibus aliquis non tenet statim restituere. scilicet tertio.

Quinta. Qui possunt restituere cum restrictione sua et percrastinant: nec absolvi nec coiccare possunt.

Casus. xlvij.

Veritur. xlvij. Ut restitutio semper sit facienda et a quo ablatum est: Ad hoc respondet Raymunus, et archiepiscopus. ij. par. tit. ij. et Pisa. et sanctus Thome. ij. q. lxxij. secundum quos omnes prout concordantes sic dicitur. Tripliciter aliquis aliquam rem tenet. Primo quia est sua. Secundo quia est aliena: iuste tamen detenta

puta quia erat data pignori vel accommodata etc. Tertio: quoniam est aliena et iniuste detenta. Regulariter igitur restitutio spoliari facienda est secundum Ray. et Pisa. et lxxij. q. j. re integranda. et fere pro tota questione et extra de restit. spo. fere pro toto. Et intellige spoliatus iniuste possidentibus seu detinentibus. Fallit autem quando iste male accepit: et ille turpiter dedit: ut patet in simonia. De hoc videtur. ij. q. lxxij. art. vij. Qui igitur accipit a possidente tertio modo: secundum Ray. non debet restituere ei a quo abstulit: sed vero domino vel ei cui eam prior fur surripuerit: si eam iuste tenebat. Qui vero aufert a primo tenetur restituere eidem. Similiter qui a secundo: tenet eidem. nec debet dare primo. i. possidenti primo modo. quoniam faceret iniuriam secundo. ff. de furt. l. is cuius. Sed 3. quia aliquis ille est mortuus a quo res sublata est. Dicit sanctus Thome. quod si mortuus est: tenetur heredibus. et hoc secundum Ray. pro rata uniuscuiusque heredis: nisi quoniam aliquis est heres in aliqua parte determinata: puta in certis ducatis paise. quia talis nihil debet habere: cum non sit heres sed legatarius. L. d. heredi. inst. l. quotiens. Si autem is cui debet fieri est ignotus: promissa diligentia: secundum sanctum Thome. datur quod restituendum est pro anima eius. Nec refert ubi dicitur de. L. si dicat Innocentius. et Joannes. and. et Joannes. de ligna. quod debet erogari in loco in quo furtum est factum. tamen Guillelmus. et Hugo. et frater Laurentius. et Fredericus. de senis. et sanctus Thome. sentiunt quod hoc non est necessarium. Si autem est distans: mittat ei si commode potest. aliquando tuto loco deponat: et ei notificet.

Ellice igitur conclusiones.

Prima. Qui abstulit rem a vero domino: tenetur ei. et non excusat dādo alteri.

Secunda. Qui abstulit ab eo quod non erat vere dominus: sed tamen iuste tenebat rem: tenetur eidem.

Tertia. Qui abstulit ab eo qui iniuste rem alienam detinebat: non tenet nec debet restituere ei: sed illi a quo primo iuste possidente rapta est: siue esset verus dominus siue non.

Quarta. Quando is qui spoliatus est mortuus est: tenetur raptor heredibus pro rata. sed non legatariis.